

Wiesław Łukawski

"Kodeks handlowy z komentarzem",
oprac. Józef Zejda, Łódź 1988 :
[recenzja]

Palestra 34/1(385), 70-76

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adwokat Jerzy Skorzyński był odznaczony wieloma medalami państwowymi (m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski) i innymi o charakterze społecznym oraz zawodowymi, a w szczególności otrzymał Złotą Odznakę „Adwokatura PRL”, przy czym to ostatnie odznaczenie było mu, jak wiemy, najmiłsze. Ostatnie odznaczenie, tj. Medal 70-lecia Adwokatury wraz z dyplomem, został mu przyznany na kilka miesięcy przed śmiercią.

Śmierć Kolegi J. Skorzyńskiego okryła szczerą żałobą członków Izby Adwokackiej. Odszedł od nas wybitny prawnik, wychowawca młodzieży prawniczej, wspaniały Kolega. Społeczeństwo radomskie straciło swego dzielnego obrońcę, obrońcę praw i życiowych kłopotów.

Cześć Jego Pamięci!

em. adwokat Tadeusz Badowski

RECENZJE

Kodeks handlowy z komentarzem, opracował adw. Józef Zejda, wyd.: Przedsiębiorstwo Informacyjno-Przemysłowe „Elle” s. z o.o., Łódź 1988. s. 151, nakład 5000.

Adwokat Józef Zejda opracował komentarz z zakresu prawa handlowego w części odnoszącej się do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych. Jak zaznaczył autor, opracowanie jego oparte zostało na fundamentalnym dziele Maurycego Allerhanda pt. „Kodeks handlowy — Komentarz”, Lwów. Ponadto autor podał, że objaśnienia i komentarze zamieszczone pod treścią przepisów k.h. pochodzą w przeważającej mierze z dzieła M. Allerhanda.

Korzystając z tak bogatego źródła wiedzy, jakim jest komentarz M. Allerhanda, chciałbym zasugerować, aby przy następnym ewentualnym wydaniu adw. Zejda uzupełnił swą pracę, biorąc pod uwagę poniższe moje uwagi ujęte w 15 punktach.

1. Ustawa z 23.XII.1988 r. o zmianie kodeksu handlowego zawiera nowe brzmienie art. 158, tej treści mianowicie, że spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być tworzone w celach gospodarczych przez jedną lub więcej osób, jeżeli ustawy nie zawierają ograniczeń. Jedynym współnikiem spółki z o.o. nie może być inna spółka z o.o. składająca się z jednego współnika. Oczywiście jest rzeczą, że autor nie mógł uwzględnić tej zmiany ze względu na czas jego wydania. Przy omawianiu art. 159 k.h. zawarte jest w komentarzu stwierdzenie, że z istoty spółki z o.o. wynika, iż muszą w niej być co najmniej dwie osoby, a zatem jedna osoba nie może utworzyć spółki z o.o. Teza ta wymaga te-

raz, oczywiście, preredagowania, a to w związku z nową regulacją prawną, o której wyżej mowa.

2. Przy komentowaniu art. 158 k.h. wydaje się rzeczą celową sięgnięcie do treści art. 2 ustawy z 23. XII. 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324), który stanowi, że działalnością gospodarczą jest działalność wytwórcza, budowlana, handlowa i usługowa, prowadzona w celach zarobkowych. Jakkolwiek to określenie zostało sformułowane na potrzeby tej ustawy, to jednak wydaje się, że zawiera ono jakąś wykładnię pojęcia działalności gospodarczej. Jednocześnie należy podkreślić, że cel gospodarczy ma przyswierać spółce z o.o. Jest to określenie szersze, gdyż cele gospodarcze to nie tylko prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego, można bowiem założyć spółkę z o.o. także w celu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Oczywiście tego nawiązania do ust. 2 cytowanej ustawy autor nie mógł uczynić ze względu na datę wydania swego komentarza.

3. Przy omawianiu art. 159 § 2 k.h. należało podkreślić, że wymaganie, aby kapitał zakładowy wynosił przynajmniej 10.000 zł, a wysokość udziału była nie mniejsza niż 500 zł, należy rozpatrywać przy uwzględnieniu treści art. 9 ustawy z 28.X.1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. Nr 50, poz. 459). Po przeliczeniu według zasad określonych w tym art. 9 kwoty te wynoszą nie 10.000 zł, lecz 300 zł oraz nie 500 zł, lecz 15 zł.

Kwestia ta ma znaczenie również m.in. przy omawianiu treści art.art. 160, 182, 183, 206 § 2, 233, 311, 340, 377, 389 i 492 k.h.

4. Wydaje się, że nie można pozostawić bez komentarza art. 161 k.h., zwłaszcza jeśli omawiane opracowanie ma mieć praktyczne zastosowanie. W art. 161 k.h. przewidziano, że zagraniczne spółki z o.o. mogą być dopuszczone do działalności jedynie za zezwoleniem Ministra Przemysłu i Handlu. Jak wiadomo, Urząd Ministra Przemysłu i Handlu został zniesiony ustawą z 10. II. 1949 r. o zmianie organizacji naczelných władz gospodarki narodowej (Dz. U. z 1949 r. Nr 7, poz. 43; zmiana: Dz.U.: z 1950 r. Nr 44, poz. 400, z 1952 r. Nr 18, poz. 109, z 1954 r. Nr 47, poz. 223, z 1955 r. Nr 18, poz. 105, z 1956 r. Nr 30, poz. 138, z 1956 Nr 41, poz. 186, z 1956 r. Nr 54, poz. 244, z 1972 r. Nr 11, poz. 75, z 1974 r. Nr 13, poz. 78). Zamiast Ministerstwa Przemysłu i Handlu utworzono sześć ministerstw, następnie dalej przekształcanych. Należy w szczególności mieć na uwadze ustawę z 12.XII.1985 r. o zmianie w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelných i centralnych organów administracji państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 261) oraz rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 30.XII.1985 r. w sprawie określenia kompetencji niektórych naczelných i centralnych organów administracji państwowej zastrzeżonych w przepisach szczególných dla organów zniesionych (Dz. U. Nr 63, poz. 334). Obecnie należy mieć na uwadze ustawy z 23. X. 1987 r. o utworzeniu urzędów: a) Ministra Przemysłu, b) Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, c) Ministra Transportu, Żeglugi i Łączności, d) Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, e) Ministra

Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, f) Ministra Rynku Wewnętrznego (Dz. U. z 1987 r. Nr 33, poz.poz.: 172, 173, 174, 175, 176, 177) oraz ustawę z 23.X.1987 r. o zmianach w zakresie działania niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej (Dz. U. 1987 r. Nr 33, poz. 180), jak również rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 30.XII.1987 r. w sprawie określenia kompetencji niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej zastrzeżonych w szczególnych przepisach dla organów zniesionych oraz o zmienionym zakresie działania (Dz. U. z 1987 r. Nr 42, poz. 250). Należy przyjąć, że odpis umowy powinien być złożony w ministerstwie właściwym ze względu na zakres działania i charakter przedsiębiorstwa prowadzonego przez spółkę. Rozwiązanie to nie ma zastosowania w sytuacjach, gdy ministra właściwego dla danego rodzaju spółek określa odrębna ustawa, jak np. art. 13 ustawy z 23.IV.1986 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz. U. z 1986 r. Nr 17, poz. 88) w związku z art. 18 ustawy z 23.X.1987 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady funkcjonowania gospodarki narodowej (Dz. U. z 1987 r. Nr 33, poz. 181). Ten ostatni przepis określił pewne uprawnienia Ministra Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, należące poprzednio do Ministra Handlu Zagranicznego.

Zgodnie z treścią cyt. wyżej ustawy z 23.IV.1986 r. o spółkach z udziałem zagranicznym, która reguluje warunki tworzenia i zasady działalności spółek z udziałem zagranicznym na terytorium PRL, wymaga zezwolenia utworzenie takiej spółki, a w wypadku spółki już istniejącej — przeniesienie udziałów lub akcji między wspólnikami oraz przystąpienie nowej osoby do spółki. Zezwolenie wydawał — na wniosek zainteresowanych polskich osób prawnych — Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz z innymi organami właściwymi na mocy odrębnych przepisów.

Działające w dniu 1.I.1989 r. spółki z udziałem zagranicznym, utworzone na podstawie tejże ustawy z dnia 23.IV.1986 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. z 1986 r. Nr 17, poz. 88 i z 1987 r. Nr 33, poz. 181), stały się spółkami w rozumieniu ustawy z 23.XII.1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych (art. 44; Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 325). W art. 4 tej ostatniej ustawy (tj. z 23.XII.1988 r.) utworzona została Agencja ds. Inwestycji Zagranicznych, przy czym Prezes Agencji jest centralnym organem administracji państwowej podległym Prezowi Rady Ministrów. Po dniu 1.I.1989 r. utworzenie spółki, o której mowa w art. 2 omawianej ustawy, wymaga zezwolenia, które wydaje na wniosek zainteresowanych Prezes Agencji ds. Inwestycji Zagranicznych (art. 5 cyt. ustawy).

Prezes tej Agencji był zobowiązany do dostosowania dotychczasowych zezwoleń do przepisów omawianej ustawy w terminie do 31.III.1989 r. Jednocześnie zagraniczne podmioty działające na podstawie ustawy z 6.VII.1982 r. (Dz.U. z 1985 r. Nr 13, poz. 58) mogą za zezwoleniem wnieść dotychczas prowadzone przedsię-

biorstwo lub jego część, jak również rzeczy, prawa oraz środki pieniężne pochodzące z tej działalności jako wkład do spółki działającej na podstawie cyt. już ustawy z 23.XII.1988 r. (Dz. U. Nr 41, poz. 325). Obowiązują nadal:

- a) rozporządzenie Rady Ministrów z 20.XII.1928 r. w sprawie warunków dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych oraz komandytowo-akcyjnych do działalności na obszarze Rzeczypospolitej (Dz.U. z 1928 r. Nr 103, poz. 919; sprostowanie błędów: Dz.U. z 1929 r. Nr 4, poz. 43),
- b) rozporządzenie Rady Ministrów z 28.III.1934 r. o warunkach dopuszczenia zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działania na obszarze Rzeczypospolitej (Dz.U. Nr 31, poz. 281). Przepisy tych rozporządzeń nie mają zastosowania w zakresie uregulowanym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6.II.1976 r. w sprawie warunków, trybu i organów właściwych do wydawania zagranicznym osobom prawnym i fizycznym uprawnień do tworzenia przedstawicielstw na terytorium PRL dla wykonywania działalności gospodarczej (Dz.U. z 1976 r. Nr 11, poz. 63 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 6.VII.1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium PRL działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz.U. z 1985 r. Nr 13, poz. 58), jak również cyt. wyżej ustawą z 23.XII.1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych (Dz.U. z 1988 r. Nr 41, poz. 325).

Należy podkreślić, że kodeks handlowy określa uprawnienia Ministra Przemysłu i Handlu nie tylko w art. 161, ale również w art. 252, 279, 306, 310, 334, 338, 376, 423, 428, 462, 490, 496. We wszystkich tych wypadkach należy mieć na uwadze fakt zniesienia urzędu Ministra Handlu i Przemysłu.

5. Art. 161 § 2 k.h. stanowi, że warunki dopuszczania zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością określi rozporządzenie Rady Ministrów. W dniu 20.XII.1928 r. wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych oraz komandytowo-akcyjnych do działalności na obszarze Rzeczypospolitej (Dz.U. Nr 103, poz. 91) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 28.III.1934 r. o warunkach dopuszczenia zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działania na obszarze Rzeczypospolitej (Dz.U. Nr 31, poz. 281). W § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z 6.II.1976 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 63) podano organy udzielające zezwoleń. Nazwy tych organów wymagają odczytania przy uwzględnieniu podanych wyżej uwag. W art. 8 ustawy z 6.VII.1982 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 1985 r. Nr 13, poz. 58) określone są organy właściwe w sprawach zezwoleń. Są to w zasadzie terenowe organy administracji państwowej o właściwości szczególnej stopnia wojewódzkiego, z tym zastrzeżeniem, że przy eksporcie własnej produkcji i usług oraz imporcie na potrzeby tej produkcji i usług wymagane jest zezwolenie Prezesa Agencji ds. Inwestycji Zagranicznych

(patrz art. 49 cyt. ustawy o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych — Dz.U. z 1988 r. Nr 41, poz. 325).

Uwagi wymienione wyżej w pkt 4 i 5 wydają się niezbędne dla zrozumienia treści art. 161 k.h. oraz należytego zorientowania się w naszych uregulowaniach prawnych dotyczących spółek z ograniczoną odpowiedzialnością biorących udział w życiu gospodarczym.

6. W komentarzu do art. 170 k.h. należałoby dać odesłanie do uwag podanych do art. 161 k.h. a dotyczących Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

7. W komentarzu do art. 179 k.h. wydaje się rzeczą konieczną podkreślenie, że w umowie spółki można od dopłat przyznać odsetki. Jak słusznie podkreśla Allerhand, przepis art. 190 odnosi się do udziałów, wobec czego tylko od nich nie wolno pobierać odsetek. Obecnie, gdy od 14.VII.1989 r. odsetki — zgodnie z treścią rozporządzenia Rady Ministrów z 30.VI.1989 r. (Dz.U. z 1989 r. Nr 16, poz. 84) — ustalone zostały na 99% w stosunku rocznym, a ich górna granica wynosi 120%, nie można pomijać w umowie stosownych zapisów w tym zakresie. Autor nie zamieścił w tym względzie wypowiedzi tylko pod art. 190 k.h.

8. Nie można pozostawić — bez stosownej uwagi — treści art. 174 k.h., który stanowi, że wymagane przez prawo ogłoszenia pochodzące od spółki należy umieszczać w Monitorze Polskim. Otóż dekret z dnia 12.V.1954 r. o ogłaszaniu obwieszczeń (Dz.U. z 1954 r. Nr 23, poz. 83) w art. 1 ust. 1 pkt 3 zniósł obowiązek ogłaszania w Monitorze Polskim obwieszczenia w sprawach spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych. Ogłoszenia odbywają się w sposób określony w art. 2 cyt. dekretu, w szczególności przez zarządzenie opublikowania w gazecie miejscowej lub stołecznej.

Powyższa uwaga powinna być ponadto zamieszczona w odsyłaczach pod artykułami 179, 252, 268, 316, 318, 396, 398, 409.

9. Pod art. 263 § 2 k.h. konieczna jest uwaga, choćby w odsyłaczu, że zapis dotyczący Prokuraturii Generalnej jest dziś nieaktualny, gdyż została ona zlikwidowana.

10. Wydaje się, że warto przy art.art. 300, 301, 302, 304 oraz art.art. 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488 k.h. zwrócić uwagę na to, że — zgodnie z art. V ustawy z 19.IV.1965 r.-Przepisy wprowadzające kodeks karny — uchylone zostały ustawy szczególne oraz inne akty prawne zawierające przepisy przewidujące odpowiedzialność karną za przestępstwa. Przepis ten jednak zgodnie z art. V § 2 pkt 3 nie ma zastosowania do przepisów rozporządzenia Prezydent Rzeczypospolitej z dnia 27.VI.1934 r.- Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502). Przy określaniu zatem kar należy mieć na uwadze art. XIII przepisów przejściowych i końcowych do kodeksu karnego. Przewidziana w tych przepisach kara więzienia jest teraz karą pozbawienia wolności. Obecnie grzywnę oznaczoną obok kary pozbawienia wolności (art. 36 § 2 k.k.) wymierza się w wysokości od 20 000 zł do 5 000 000 zł (art. XIII pkt 3 przepisów

wprowadzających k.k.). Grzywnę zaś jako karę samoistną (art. 36 § 1 k.k.) wymierza się w wysokości od 20 000 zł do 500 000 zł (art. XIII pkt 3 przepisów wprowadzających k.k.; wysokość grzywny określona została w ustawie z 10.V.1985 r. — Dz.U. z 1985 r. Nr 23, poz. 100).

11. Przy art. art. 306 i 490 k.h. należałoby podkreślić, że czyny w nich opisane są wykroczeniami w rozumieniu art. XIII przep. przejściowych i końcowych do kodeksu wykroczeń.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 dekretu z 26.IV.1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz.U. z 1948 r. Nr 24, poz. 161; zmiana Dz.U. 1950 r. Nr 21, poz. 184, z 1950 r. Nr 36, poz. 335, z 1955 r. Nr 9, poz. 57, z 1958 r. Nr 77, poz. 396) grzywny przewidziane w wydanych przed 5.IV.1939 r. przepisach prawa materialnego i formalnego zostały podwyższone pięćdziesięciokrotnie, a następnie na podstawie art. 9 ustawy z 28.X.1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz.U. z 1950 r. Nr 50, poz. 459; zm. Dz.U. z 1958 r. Nr 72, poz. 356) uległy przeliczeniu z mocy prawa w stosunku: 100 zł sprzed 30.X.1950 r. równe 3 złotym.

Tak więc zgodnie z treścią art. 9 § 2 tychże przepisów przejściowych i końcowych ustalona została górna granica grzywny w wysokości 5000 zł. Obecnie górna granica grzywny wynosi 50 000 zł (Dz.U. z 1985 r. Nr 23, poz. 100). Odnosi się to również do art. 490 k.h., przy czym należy tu mieć na uwadze art. XIII i — stosując art. IX § 3 — przyjmując, że grzywna, o której mowa w art. 490 k.h., nie może przekraczać 50 000 zł (Dz.U. z 1985 r. Nr 23, poz. 100).

12. W art. 308 k.h. mowa jest o związku samorządu terytorialnego. Należy podkreślić, że związki samorządu terytorialnego zostały zniesione przez art. 32 ust. 1 ustawy z 20.III.1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. z 1950 r. Nr 14, poz. 130 ze zm.). Kompetencje związków samorządu terytorialnego przejęły — zgodnie z art. 37 — rady narodowe.

Ustawa z 20.VII.1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (jedn. tekst: Dz.U. z 1988 r. Nr 26, poz. 183) stanowi w art. 3, że rady narodowe wraz z samorządem mieszkańców miast i wsi tworzą system samorządu terytorialnego. W art. 52 ust. 2 cyt. ustawy jest zapis tej treści, że rady narodowe jako organy samorządu terytorialnego prowadzą samodzielnie działalność gospodarczą, dysponują mieniem komunalnym wydzielonym na podstawie ustaw oraz stanowią samodzielny podmiot gospodarczy uczestniczący w obrocie cywilnoprawnym na zasadach określonych dla osób prawnych. Powyższe rozwiązanie ustawowe pozwała przyjmując, że związki samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 308 k.h., uprzednio zniesione, nie zostały reaktywowane.

13. W art. 310 i 338 mowa jest o Ministrze Skarbu. Wydaje się rzeczą celową zamieszczenie informacji, że Urząd ten został przekształcony w urząd Ministra Finansów (Dz.U. z 1950 r. Nr 10, poz. 101 ze zm.).

14. Przy art. 359 k.h. — poza formalną wzmianką, że zamiast Banku Polskiego mamy obecnie Narodowy Bank Polski — należałoby podkreślić, że NBP nie ogłasza stopy dyskontowej dla weksli krajowych.

Powyższą uwagę i informację należałoby odnieść także do art. 360 k.h.

15. Art. 313 k.h. wymaga omówienia w tym sensie, że zniesione zostały Izby Przemysłowo-Handlowe przez art. 9 ustawy z 7.III.1950 r. o Centralnym Urzędzie Drobnej Wytwórczości (Dz.U. z 1950 r. Nr 10, poz. 104; zm.: Dz.U. z 1951 r. Nr 32, poz. 247). Niektóre sprawy należące do zakresu tych izb przeszły do właściwości Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług (Dz.U. z 1972 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), obecnie — Ministra Rynku Wewnętrznego (Dz.U. z 1987 r. Nr 33, poz. 177). Zagadnienie to przybliży nam rozważenie uregulowań, o których mowa w pkt 4 nin. opracowania. Należy jednak pamiętać nadto, że część spraw należących do izb Przemysłowo-Handlowych przekazana została właściwym zrzeszeniom prywatnego przemysłu, handlu i usług, a więc do wojewódzkich zrzeszeń prywatnego handlu i usług oraz do Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 43, poz. 193; zmiana: Dz.U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24, a obecnie Dz.U. z 1989 r. Nr 17, poz. 92). Ustawą z 31.I.1985 r. (Dz.U. Nr 3, poz. 12) powołana została Polsko-Polonijna Izba Przemysłowo-Handlowa w celu zrzeszania się w niej zagranicznych podmiotów gospodarczych. Na mocy art. 37 pkt 2 ustawy z 23.XII.1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych Polsko-Polonijna Izba Przemysłowo-Handlowa stała się Izbą Przemysłowo-Handlową Inwestorów Zagranicznych (Dz.U. z 1988 r. Nr 41, poz. 325). Spółki, o których mowa w powyższej ustawie z 23.XII.1988 r., mogą się zrzeszać w Izbie Przemysłowo-Handlowej Inwestorów Zagranicznych i innych polskich izbach gospodarczych (art. 37 pkt 1).

*

Celem powyższych uwag jest ułatwienie zrozumienia obecnych uregulowań prawnych na tle przepisów kodeksu handlowego.

Na zakończenie należy podkreślić przydatność omawianej publikacji adw. Józefa Zejdy dla prawników praktyków.

adw. dr Wiesław Łukawski